

שנינו במשנה: **פרסו סדין של בויץ** בינו לבין העם.

והוינן בה: **מאי שנא** במה שונה [עדיף] סדין של בויץ מסדינים אחרים?

אמר רב כהנא: **כדי שיכיר** [שיהיה לו היכר] ויזכור **שעבודת היום בבגדי בויץ**, ולא בבגדי זהב שרגיל ללבשם כל יום.

שנינו במשנה: וחכמים אומרים: **בשחר היה לובש** [בגדי פשתן ממדינת] **פלופין** (2) של **שמונה עשר מנה**. ובין הערכים [הנדויין] של שנים עשר מנה. [סך] הכל שלשים מנה.

ומקשינן: וכי **התנא** — **מנינא אתא לאשמועינן**? וכי את החשבון ששמונה עשר ועוד שנים עשר הרי הם שלושים, את

מנה לדעת רבי מאיר — היה הכהן הגדול נוטל **משל ציבור** מתרומת הלשכה שבאה ממחצית השקל שתרמו הציבור. (19)

ואם רצה הכהן הגדול להוסיף ולקנות בגדים יקרים יותר, **מוסיף משלו** מכספו. ובתנאי שיתן את התוספת להקדש. רמב"ם. (20)

גמרא:

שנינו במשנה: הביאוהו לבית הפרוה. לה-א

ומפרשינן: **מאי פרוה**?

אמר רב יוסף פרוה היינו **אמנושא** מכסף. שמכשף בנה לשכה זו, ונקראה על שמו. (1)

רשאי לקחת סכום זה [ולא יותר]. תוספות ישנים לו א ד"ה לובשה. ותוספות הרא"ש לה ב ד"ה לובשה [ומאירי חולק ראה להלן לה ב סוף הערה 5]. ועיין שפת אמת שם.

20. פירשנו את המשנה כדעת רש"י, שמדובר בשווי כל בגדי הלבן של הכהן הגדול. אבל הרמב"ם [בפירוש המשניות, וביד החזקה הלכות כלי המקדש ח ג] מפרש שהיו לכהן הגדול שתי כתנות. אחת לשחרית ואחת לבין הערבים. והיו שוות שלשים מנה. ועיין משנה למלך שדן מהו מקור דברי הרמב"ם. וגבורת ארי במילואים.

1. הראשונים הקשו: איך קראו את שם הלשכה על שם מכשף. המאירי מתרץ שחזר בתשובה. ועיין עוד תוספות כאן. ותוספות יום טוב. ושיח יצחק מסכם את השיטות.

2. חכמים לא הזכירו בדברים "פילוסין",

19. א. הב"ח גורס כאן: אלו נוטל מן ההקדש. אבל בספרים שלפנינו כתוב "אלו משל ציבור" [וכן לשון הגמרא לקמן לה ב "ובלבד שימסרנה לציבור". וכן הגירסא במשניות ובתוספות יום טוב. ובתוספות ישנים לו א ד"ה לובשה].

ו"משל ציבור" היינו מתרומת הלשכה, שהיתה באה ממחצית השקל שהביאו הציבור. וכתב בתוספות יום טוב שמכאן למד הרמב"ם [שקלים ד ב] שכל בגדי הכהונה באו מתרומת הלשכה.

והרש"ש ושיח יצחק הביאו שכתורת כהנים פרשת אחרי, דרשו את הפסוק "בגדי קדש": מכאן בנין אב לכל בגדי כהונה שיהיו משל קודש. והביאוהו תוספות ישנים [לו א ד"ה ובלבד]. ותוספות הרא"ש [לה ב ד"ה ובלבד].

ורש"י פרשת תצוה ביאר "בגדי קדש", מתרומה המקודשת לשמי. רש"ש. ע"ש.

ב. אף על פי שהמשנה אמרה "אלו משל ציבור" אין חובה לקחתם משל הציבור, אלא

זה בא התנא להשמיענו? וכי איננו יכולים לעשות בעצמנו את החשבון הזה?!

ומתריצין: **הא קמשמע לך**, דבר זה בא להשמיענו: שלא הקפידו חכמים שיהיו בגדי השחר שווים שמונה עשר מנה בדיוק. וכן בגדי בין הערבים שנים עשר מנה בדיוק. אלא הקפידו **דבציר מהני לא נעביד**, שפחות משלושים מנה בסך הכל, לא יעשה.

ומשמע, **הא אי בציר מהני**, אם פחת בשווי בגדי השחר משמונה עשר מנה, **וטפי אהני**, והוסיף על אלו של בין הערבים יותר משנים עשר מנה — **לית לך בה!** אין אנחנו מקפידים בדבר, כיון שבסך הכל שווי הבגדים הוא שלשים מנה [ובלבד שיהיו בגדי השחר שוים יותר מבגדי בין הערבים. רא"ש. מאירי⁽³⁾].

על כל פנים, מבואר בדברי המשנה, **דבולי עלמא** [רבי מאיר וחכמים] מודים בדבר זה, **מיהת**, לפחות, **דבגדי השחר עדיפי מעולים** משל בין הערביים.

והיונן בה: **מנא לך**, מנין לנו דבר זה?

אמר רב הונא בריה דרב עילאי: **אמר קרא** [ויקרא טז ד] **בענין לכישת בגדי הלבן בשחר**: "כתונת **בד** קדש ילבש. ומכנסי **בד** יהיו על בשרו, ובאבנט **בד** יחגר, ובמצנפת **בד** יצנף".

למה הוזכר בפסוק ארבע פעמים "בד"? לומר לך, שבגדי שחרית יהיו מבד **מובחר** שבבד [כלומר, מובחר יותר משל בין הערביים].⁽⁴⁾

מיתיבי, הקשו בני הישיבה על דברי משנתנו לה-ב [שבגדי שחרית היו חשובין משל ערבית], מדברי הנביא יחזקאל:

נאמר ביחזקאל [מד יט] בענין עבודת הכהנים הגדולים ביום הכיפורים:

"ובצאתם אל החצר החיצונה... יפשטו את בגדיהם [בגדי הלבן]... **ולבשו בגדים אחרים**".

כלומר, בשעה שחוזרים ונכנסים לקדש הקדשים להוציא את הכף והמחתה, ילבשו

והרמב"ם לא הזכיר כלל כמה היו שווים בגדי השחר, וכמה של בין הערבים, אלא כתב ששווי שתי הכתונות יחד שלושים מנה [עיי' לעיל לד ב הערה 19]. ועיי' במשנה למלך שם.

ב. השיעור של שלושים מנה נראה שלמדוהו מהלכה למשה מסיני [גבורת ארי במילואים].

ג. כתב המאירי שכל הדברים הללו [כלומר שווי הבגדים] אם לא עשה אינו מעכב. [ועבודתו כשרה] אלא שראוי לעשות כן למצוה.

4. ולמה הוזכרו ארבעה פעמים "בד"? כתבו התוספות: אחד לגופו, ללמד שהכתונת

והגמרא הוסיפה פילוסין על פי דברי רבי מאיר, לומר שגם חכמים מודים בזה [ואינו מנוסח המשנה].

ובריטב"א במשנה נראה שגרס פילוסין בדברי חכמים.

3. א. השפת אמת מסתפק בדעת הריטב"א, האם הוא סובר כהמאירי, או שסובר שבגדי השחר צריכים להיות שוים יותר משל ערבית לפחות בשליש. ולכן אי אפשר לפחות משל שחרית אלא יכול להוסיף על של שחרית ולפחות משל ערבית.